SŁUPSKIE STUDIA HISTORYCZNE
Nr 9 ROK 2001

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

PIOTR KOŁAKOWSKI
PAP SŁUPSK

LIKWIDACJA ORGANIZACJI KOMUNISTYCZNEJ W 16. PUŁKU UŁANÓW WIELKOPOLSKICH

Z informacji polskiego kontrwywiadu wynikało, że władze Związku Sowieckiego przywiązywały duże znaczenie do rozwijania propagandy komunistycznej wśród społeczeństwa i w oddziałach Wojska Polskiego. Świadczyły o tym ujawniane coraz częściej, w latach dwudziestych i trzydziestych, przypadki agitacji i działalności wywrotowej uprawianej przez polskich komunistów całkowicie zależnych od ZSRR. Wielu członków partii i organizacji komunistycznych pracowało na rzecz wywiadu sowieckiego. Szczególnie groźne były głęboko zakonspirowane ogniwa Centralnego Wywiadu Wojskowego Komunistycznej Partii Polski (KPP), zajmującego się zarówno agitacją wśród żołnierzy, jak i rozpracowywaniem poszczególnych jednostek i obiektów Wojska Polskiego. Centralny Wydział Wojskowy był *de facto* organem wykonawczym sowieckiego wywiadu wojskowego. Z informacji Oddziału II wynikało, iż na jedenaście wydziałów sekretariatu KC KPP aż siedem prowadziło działalność w wojsku, trzy wydziały kierowały aparatem werbunkowym a jeden wydział zajmował się kolportażem prasy i ulotek partyjnych[1].

Stosowanie przez komunistów zasad konspiracji, unikanie prowadzenia ewidencji członków, utrudniało polskim służbom specjalnym i policji politycznej rozpoznanie wszystkich elementów organizacyjnych partii komunistycznej. Werbowanie do działalności wywiadowczej członków KPP przynosiło wywiadowi sowieckiemu ogromne korzyści. Komuniści dzięki szerokim kontaktom mieli rozeznanie w wielu dziedzinach życia państwowego oraz gospodarczego Polski i dlatego stanowili groźne przedłużenie agentury sowieckiej. Ich działalność nastawiona była na rozbicie od wewnątrz armii polskiej. Nie bez znaczenia były przygotowywane i częściowo realizowane akcje dywersyjne podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Strajki i antywojenne demonstracje miały przyczynić się do chaosu na zapleczu wojsk polskich. Były one przygotowane na polecenie wywiadu wojskowe-

[1] A. P e p ł o ń s k i, *Zwalczanie działalności wywrotowej w Wojsku Polskim w latach 1918-1939*, Przegląd Wschodni 2000, nr 25, s. 257-272.